

Slovenija, odprta v svet

V prislovnično odprtih družbah severne Evrope, ki jo je kriza prizadela relativno blago, se politika in širša javnost sprašujeta, ali se v negotovih časih ne bi bilo bolje zapreti v udobne trdnjave, še posebej, ker tudi v teh časih ne pojenja val migrantov iz tretjih držav, ki se mu pridružuje še malo manjši, a na videz skoraj enako preteči val iskalcev zaposlitve iz drugih evropskih držav, zlasti mladih vzhodnoevropskih demokracij. V tem strahu se postmoderne družbe evropskega severa deklarativno odpovedujejo sicer precej naivnemu idealu multikulturalnosti; zdi pa se, da se z njim odrekajo tudi humanističnim idealom solidarnosti, odprtosti, radovednosti. Znova govorijo celo o potrebi po (nacionalni) identiteti, ker pa so jo le malo prej zavrgle kot predmoderno, so zdaj v zadregi, kako naj jo definirajo.

Evropske države – in nič bolje ni drugod po svetu – še naprej ne vedo, kaj naj z ljudmi iz čolnov. Zdi se, da so družbe blagostanja globalnega severa utemeljene na tako občutljivem demografskem in družbeno-ekonomskem ravnotežju, da jih more zamajati pritisk relativno maloštevilnih, ki se jim uspe prebiti čez morske valove ali skozi mračne tunele tihotapcev z ljudmi. Zdi se, kakor da je blagostanje moč zagotoviti le natančno določenemu številu ljudi, ki poleg tega izpolnjujejo točno določene zahteve. Ali ne živimo na severni polobli torej le v prividu trajnega izobilja?

Dobra stran sedanje krize je, da ta privid razbija. V dobi globalizacije namreč ni mogoče vzdrževati življenja v sterilnih trdnjavah. Življenje na severni polobli se bo moralo sprijazniti z nujnostjo skromnejšega življenja in večje odprtosti. Severna polobla bo morala odgovoriti na izziv: tudi življenje ljudi iz čolnov mora dobiti tako visoko ceno, kot jo imajo »belska« življenja. To posebej velja za Evropo. Nikjer drugje namreč človeško življenje nima tako visoke cene, nikjer drugje nasilna smrt ni tako nepojmljiva: Evropa se (razen z redkimi izjemami in praviloma le s poklicnimi vojaki) ne gre več vojne, nima smrtne kazni, ima dobro ureje-

no zdravstvo, ne pozna lakote, smrt zaradi terorizma in kaznivih dejanj pa je primerljivo malo verjetna.

Seveda nobena izmed teh družb ne bo pristajala na naivne, nepremišljene rešitve. Do neke mere upravičeno bodo pod pritiskom obstoječe mednarodne konvencije o begunjih, ki so bile napisane v precej drugačnih okoliščinah. A evropski humanizem in krščanstvo, ki sta te konvencije navdihnili, morata zdržati preizkus časov. Morda gre rešitve iskati v smeri vzpostavitve legalnih poti, po katerih je moč priti v območje svobode in blagostanja, pri čemer pa se kandidate predhodno izobrazbeno, jezikovno in kulturno usposobi za tak korak. Druga ali vzporedna pot je, da bodo države blagostanja zavestno pristale na preprostejše življenje in del narodnega dohodka namenile obsežnim »Marshallovim planom« za Afriko. V časih, ko se Slovenija sooča s posebnimi lokalnimi razlogi zaznamovano različico svetovne gospodarske in finančne krize, se tudi pri nas na novo meri »dalja in nebeška stran«. K temu nas sicer ne silijo begunci. V varnem alpskem zavetju bogatejših sosed, pod včasih uporabno krinko Vzhodne Evrope ali Balkana (na naše pretežno srednjeevropsko poreklo nevarno pozabljamo)

se zdijo ta vprašanja na prvi pogled komaj aktualna za Slovenijo. Toda če naj bo Slovenija verodostojen in odgovoren član evropske družine, mora nadaljevati z nošenjem sorazmernega dela skupnega evropskega begunskega bremena.

Potreba po odprtosti za begunsko problematiko pa je v bistvu le del za Slovenijo še pomembnejše naloge: odprtosti v svet. Slovenija nikakor ne sme dopustiti, da bi nas sedanja kriza zaprla vase; prav tako ne sme biti izgovor naša fizična majhnost. Kriza bo lažje rešljiva z odprtostjo. Zanašanje na »lastne sile« se namreč lahko kaj kmalu sprevrže v nekakšen neo-izolacionalizem in novo obliko nacionalizma, čigar značilnost bi bila popolna nezmožnost tako opevanih »lastnih sil«, da učinkovito naslovijo gospodarsko in moralno krizo, ter ščitenje nelegitimnih interesov taistih »lastnih sil«. Naša odprtost v svet in seveda niti naša uspešnost se ne moreta končati z »ambasadorji-športniki« (njihovi bleščeči uspehi nas kot nacijo na nek način v tem trenutku spravljajo v zadrego) in s tujo pomočjo z agregati (ki so jih nekateri vzeli kar za samoumevne).

Sanjam Slovenijo, ki kot fizično majhna država na geografsko izjemno ugodni legi vrvi od tujih študentov, raziskovalcev in profesorjev, turistov, tujih podjetnikov, tujih govoric in barv kože, nizkocenovnih letalskih prevoznikov in hitrih vlakov, ladij v Luki Koper. Seveda pa si bomo morali tudi sami, tako kot Evropa, odgovoriti na vprašanje o lastni identiteti. Brez te bo tudi naše soočenje s svetom brez sadov. ●